

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

362.7

Szerző:

Cím: *Elűllik a züllött gyermekek
védelme*

Forrás:

*Magyarország**Bn**1924. 7. 8.*

Hely

Idő

"1924"

Személy

Helyszám

v. füz.) (Oldal)

Elűllik a züllött gyermekek védelme

Napról-napra emelkedik a gyermek-kriminalitás. — A züllöttség átcsapott a polgári osztályok gyermekeire. — Nincs egységes, a gyermekvédelmet erős kézzel irányító fórum. — Látogatás a helyszükével küzdő Katolikus Patronázs Egyesületben

(*Magyarország tudósítójától.*) Minden nemzet legfőbb kincse: a gyermek. Minden korszak a gyermekért áldozott a legtöbbet. Ma legkevésbé törődnek vele. A mai szomorú társadalmi és gazdasági viszonyok talán legriasztóbb következménye a gyermek-kriminalitásnak napról-napra való megerősödése. A napilapok szürke rendőri híreiből kitűnik, hogy a gyermek-kriminalitás a közelmúltéhoz viszonyítva nemcsak számbelileg, hanem minőségileg is emelkedőben van. Nyolc-tizenéves éves gyermekek úgyszólván naponként összeütkezésbe kerülnek a törvénnyel és a felelős társadalmi renddel. Még szomorúbb, a mai katasztrofális gazdasági viszonyok között azonban ceppet sem meglepő, hogy a züllöttség az alsó néprétegekből hatalmas hullámokban csapott át a polgári osztály gyermekeire is.

A jelenlegi katasztrofális gazdasági és társadalmi viszonyok, a leírhatatlan nyomor, a nagy munkanélküliség, a családi kötelek meglazulása és felbomlása, a szülői felügyeletnek, nevelésnek és ellenőrzésnek úgyszólván teljes hiánya, a fűzetes detektívregények és kalandorfilmek tanulságai valószínűleg megalapozták a gyermek-kriminalitásnak. Ilyen körülmények között sajnálatlanul kell megállapítani, hogy Magyarországon nincsen hivatalos fórum, amely a gyermekvédelmet erős kézzel és megfelelő hozzáértéssel irányítaná. Ma elhagyott, züllés veszélyének kitett, züllött, testileg vagy szellemileg fogyatékos gyermekeket elhelyezni úgyszólván sehohsem lehet. Bűnöző gyermekekre a fogház, a javítóintézet, legjobb esetben pedig a Katolikus Patronázs Egyesületben való elhelyezés van. A Zsidó Patronázs Egyesülettől tudvalevően két évvel ezelőtt elrekrutáltak az Ó ucca 41. sz. alatt levő helyiségeket, azóta a patronázs egyesület aktív működése szünetel.

A budapesti gyermekzüllés híú képét tükrözi vissza az említett

Katolikus Patronázs Egyesület Markó uccai otthonának statisztikai kimutatása.

A kimutatás szerint 1923-ban 1639 fiatalkorú fordult meg az otthonban, faji és felekezeti különbség nélkül. Ez a szám azonban — mint Morvay László, az intézet agilis és kiváló szakképzettségű igazgatója munkatársunknak elmondotta. — nem teljes, mert körülbelül éppen annyit tesz ki azoknak a fiataloknak a száma, akiket el kellett utasítani az otthon állandó túlteljesítése miatt. Az 1639 növendék közül 1092-öt a budapesti törvényszék utalt az otthonba, részint munkábehelyezés, részint lopás, közveszélyes munkakerülés, csavargás, erkölcsi romlás, sikkasztás, kol-dulás, verekedés, testi sértés és orgazdaság vagy gyógykezelés és fertőtlenítés végett. Ezek közül az intézet 599-et munkába helyezett, 492 szüleikhez került vissza, 216-ot javítóintézetbe utaltak, 57 megszökött, 36 kórházba, 20 a bíróságra, 19 pedig az állami gyermekmenhelyre került. A többi a fiúotthonban maradt. Az 1639 gyermek közül 302 teljesen árva, 639 pedig félárva. Tömegével vannak azonban olyan gyermekek is, akiknek szüleit, vagy hozzátartozóit a legközelebbi nyomozással sem tudták megállapítani.

— Magyarországon — mondotta az intézet igazgatója — a lehető legszomorúbb helyzetben van a gyermekvédelem kérdése. Van gyermekrendőrségünk, amely razziaikon tömegével fogdossa össze a közbiztonságot veszélyeztető gyermekeket, azokat azonban elhelyezni nem tudja. Van fiatalkorúak bírósága, amely a magához a határozatokat végrehajtani képtelen, mert máig sincsenek meg a végrehajtási szervei. Vannak árvaszékeink, különböző gyermekvédelmi hivatalaink, az egyes minisztériumokban vannak gyermekvédelmi ügyosztályok, ahol papíron aklátat intéznek el. Le kell végre szögeznem, hogy a fogház a fiatalkorúak őrzetbevitelére nem alkalmas. Annál kevésbé, mert ott a fiatal-

korúak elkülöntésének és foglalkoztatásának lehetősége nincs megadva. A fiatalkorúak nálunk tudvalevőleg minden osztályozás nélkül, éjjel-nappal öt-tizenkettesével vannak elzárva.

Együtt van az először bűnöző a visszaesővel, az önhibáján kívül megtévedt a teljesen züllöttel, normális az abnormálissal, egészséges az ágybavizelővel, sőt nem egyszer a fiatalkorú a felnőtellel, mindnyájan állandóan tetlenül.

— Fiatalkorúak elhelyezésére szolgáló második intézményünk a javítóintézet. Javítóintézeteinkről mindig lesújtó véleménye volt a társadalomnak. Itt mindig csak másodrendű szerepe van a nevelésnek.

— Harmadik gyermekvédelmi szerv a Katolikus Patronázs budapesti fiúotthona volna. Otthonunk azóta éven át a pénzügyminisztérium tulajdonát ké-

pező köztelekuceai dohánygyári épület középső részében volt elhelyezve.

Helyiségeinket azonban elrekrutáltak és csak hosszas utánjárás után kerültünk a Markó uccai Károly főherceg laktanya egy kis részébe.

A fiúotthon tizenhat év óta áll az igazságügyi gyermekvédelem szolgálatában. Ez idő alatt a rendőség, a fiatalkorúak bíróságai és általában a gyermekvédelmi hatóságoknak nélkülözhetetlen és kiteljesítő szervévé lett. Idehozák be az uccán felszárt, a razziaikon elfogott, hajléktalan, rongyos, békés, kiéhezett, züllött gyermekeket addig, míg a bíró sorsuk felett határoz. Ez volt az otthon eredeti rendeltetése. Később, különösen most, mivel más ilyen irányú ideiglenes átmeneti elhelyezésre szolgáló intézet Budapesten nincsen — fiatalabb és nem züllött, sőt teljesen romlatlan gyermekeket is kénytelenek vagyunk befogadni. Egészen bátran kijelenthetem, hogy

a fiúotthon ezidőszereint valószínűleg gyűjtőtelepe az elhagyott és elhelyezésre szoruló gyermekeknek.

Akit sehoh sem vesznek fel, akit mindenhonnan elutasítanak, akinek senkije sincsen, az befogadást talal nálunk és gondoskodunk sorsa felől. Van itt kö-

zépiskolai tanuló, ki innen folytatja tanulmányait, van egyetemi hallgató, van iparossegéd, iparostanonc, aki lakást, ellátást és ruházatot itt kap és innen jár munkába, van itt eltévedt és talált gyermek, intelligens szülők gyermeke és koldusfiú, siketnéma, sánta, béna, vak, tüdőbajos és lueses, stb. A fiatakorúak ügyük elintézéséig maradnak az otthonban. Annak befejeztével a bemutatató hatóság intézkedéséhez képest fogházba, javítóba kerülnek, vagy munkába helyeztetnek, esetleg visszakerülnek a szülői házba.

— *A kriminalitás napról-napra emelkedésével állandóan emelkedőben van az elhelyezésre szoruló fiatakorúak száma is. Mivel korban, erkölcsben, szellemi és testi képességben a legheterogénebb elemek verődnek itt össze, azokat mind egy tanteremben, egy hálóban, egy iskolában, egy foglalkoztató műhelyben együtt tartanunk nem szabad. A nevelés eredményesége szempontjából együvé nem tartozókat egymástól teljesen izolálni kellene. Ehez azonban helyiségekre lenne szükségünk.*

Mostani helyiségeink hatóságilag megállapított férőszáma 120, mégis állandóan 200 körül mozog a bennlakó gyermekek száma, mert nincs szánk az uccára, a pösványba visszataszítani a jelentkezőket.

Évek óta fáradozunk azon, hogy a Károly főherceg laktanyát az egyesület céljaira egész terjedelmében átadják nekünk, — mindezideig hiába. Reméljük azonban, hogy a kormány végül is teljesíteni fogja kérésünket.

Munkatársunk ezután Gajáczy Ferenc szaktanító szíves kalauzolása mellett meglekintette a fiúotthon munkaiskoláit és foglalkoztató műhelyeit. A gyermekek szakoktatók vezetésével tanulják meg a cipész, szabó, asztalos és kosárfonó mesterségeket. A legutóbbi első országos gyermekegészségügyi kiállításán különösen nagy feltűnést keltettek a fiúotthon kosárfonó műhelyének készítményei, melyek ma is igen nagy keresletnek örvendenek. A cipész- és szabóműhely egyébként méltányos áron dolgozik a nagyközönség számára.

A Károly főherceg-laktanya többi részében — munkatársunk megállapítása szerint — a közlekedési minisztérium szállítási igazolvány osztálya, a vízművek vízdíjelszámoló osztálya, a népjóléti minisztérium rokkantellátási főosztálya, a NyUKOSz cipőműhelye, a Hadróá orvosi rendelője, az országos gazdasági munkáspénztár segélyezési osztálya, azonkívül egy sereg tiszt lakás találtak elhelyezést. Szintén szükséges intézmények, úgy gondoljuk azonban, hogy a gyermekvédelem előbbreváló.